

Belépő

– Miért nem volt képes az Antall-kormány valódi rendszerváltoztatásra? – ismételte meg Barna adjunktus kérdését Rezesorrú Drámaíró a moszkvai hideg 2006-os megérkezésekor. – Miért nem tudta megfékezni a vadprivatizációt, az olajszőkítést, a kárpótoltak becsapását meg az országra szabadult többi disznóságot, miért nem csapott nagytakarítást, amivel a választók megbízták? Talán saját történetem körvonalazza a kormány hatalmát.

Mint tudják, annakidején a megboldogult miniszterelnök tanácsadói közt szolgáltam. Első munkanapomon leadtam a fényképemet, aztán vártam a parlamenti belépőmre. Eltelt egy nap, öt, telefonáltam az illetékeshez, aki visszaszólt, hogy már készül. Ismét telt-múlt az idő, ugyanazt a választ kaptam. No, fogtam magam, s lementem a tetthelyre, ahol egy középkorú elvtársnő – tán az anyukája kis késével – őszibarackot evett a gyönyörű, faragott íróasztalánál. Kedvesen közölte, hogy igazolványom készül, legyek türelemmel. Mondám, türelemmel vagyok, sőt leszek, s azzal leültem egy fotelba. Zavarba jött, s kérlelni kezdett, hogy legyek nyugodt... Biztosítottam, hogy az vagyok, s békés várakozásomat itt fogom végrehajtani. De lehet, hogy holnap... Holnapig is jól elleszek ebben a fotelban. Némi töprengés után letette őszibarackozó bicsakját, s fölhívta A elvtársat. Sajnos, nála nem volt. Talán B-nél lehet? Vállat vontam, s mosolyogtam. Fölhívta B-t. Ott sem találdott a belépőm. Ismét elkezdte, hogy holnapra egész biztosan meglesz. Ó, a holnap nincs messze, ma erősen ebédeltem, kibírom, időm van. Könyvet is hoztam. Hosszú percek teltek el így. Az elvtársnő elővett egy újabb őszibarackot, aztán mégsem vágott bele. Igyekeztem a lehető legszelídebben mosolyogni. Megint vártunk. Átcammogott a szobán vagy tíz iszonyatosan lassú perc. Ekkor fölállt, kinyitotta a páncélszekrényt, és kivette belőle a parlamenti belépőmet.

E B É D

Szépasszony szalonjának falán cifra aranyozását erősen vedlő keretben almás csendélet függött. Négy alma egy lyukas tálon. A tálat 56-os golyó ütötte át.

Gyula bácsi, aki a XX. században kevés kivétellel mindenkit ismert, szívesen beszélt a vendégkoszorúnak a kép alkotójáról, aki ráadásul neki unokanagybátyja volt: Pentelei Molnár János, az 1910-es '20-as évek elismert művésze.

– A családi hagyomány szerint János bácsi tavasztól őszig reggelente kiballagott a piacra három kislányával, s megvette a legszebb gyümölcsöket: a legkövérebb

répákat és káposztákat meg karalábékat, a leglombosabb petrezselymeket. Délelőtt megfestette, majd a család ebédre megette őket.

– Történt, hogy egy alkalommal a piacról megjőve hiába rendezgette a modelljelölteket így is meg úgy is, az ihlet csak nem akarta megszállni. Megakadt a tekintete legkisebb leánykája, Borika hegyes orrocskáján, pirospozsgás arcocskáján: Borikám, ma téged foglak lefesteni.

A kislány fölsikoltott: Ne, apa, ne!

H Á L A P É N Z

Sebestyén János fiatalúr először mesélt Szépasszony barátainak. Ifjú kora ellenére szélesen és hatalmasan foglalt helyet a kereveten. A jeles kompánia érdeklődéssel hallgatta. Még a poharak is fölhagytak a csilingeléssel, és a sütemények sem ropogtak a fogak között.

– Azt történt, hogy apám balesetet szenvedett, és kórházba került. Amikor végre lábadozni kezdett, és az intenzív osztályról áthelyezték a többi beteg közé, nekem jutott a föladat, hogy a család háláját kifejezzem a gyógyító személyzetnek.

– Az állam helyett – dörmögte az örök elégedetlen Szőlősgazda, de halkán, hogy meg ne zavarja a mesélést.

– Valamiből meg kell élni az orvosoknak és a nővéreknek is – jegyezte meg Barna adjunktus, a korjelenségek tanulmányozója.

– Bizonyára – vette vissza a szót Sebestyén János, és a Szépasszony által kínált meggyes rétest várakozásra intette. – Amikor átadtam a borítékot Feri ápolónak, aki apámat heteken át fürdette, borotválta, gyógyszerezte, visszaadta a borítékot anélkül, hogy bele pillantott volna. Keményen a szemembe nézett, és így szólt: Fiatalember, én megengedhetem magamnak, hogy ápoló legyek az intenzív osztályon.

H . D O K T O R

Editke mesélt, Szépasszony ángyikája.

– Édesanyám 1949 telén nagyon fölfázott, és súlyos beteg lett. Szemérmes, egyszerű munkásasszony volt, szégyellt orvoshoz menni. Addig-addig halogatta, amíg tovább nem lehetett. Elvittem H. doktorhoz, aki akkoriban a legjobb nőgyógyász hírében állt. Édesanyámat a baján túlmenően roppantul feszélyezte az elegáns budai villa, ahol a híres doktor a magánrendelését tartotta. A pompás előszoba, de leginkább az ott várakozó puccos, elvtársúri dámák.

Szőlősgazda súlyosan bólogatott: a női betegségekben ugyan járatlannak tudta magát, de hazáját és annak történetét alaposan ismerni vélte. Azon belül is az elvtársak szívből jövő faragatlanságát és kivagyiságát.

Editke folytatta történetét.

– A rendelőben még jobban zavarba jött, s talán, hogy meneküljön a lelkének oly kínos vizsgálatról, sietve előre bocsátotta, hogy biz' ő szegény asszony, pénze nincs. H. doktor biztatóan rámosolygott: Látta asszonyom a várószobában az

a nercbundás hölgyet? Anyám bölintott, látta, s meg is csodálta az ő esztendei kezesével fölérő ruhadarabot. Nos, ő fogja kifizetni a maga kezelésének költségét.

JÓ S O K

Levente, a finom lelkű költő, megbíráta a meteorológusokat, akik fehér karácsonyt jósoltak, s lám esett az eső, minden csupa fekete locspocs. Szerinte a mai számítógépes, műhold-megfigyeléses világban könnyű az időjósok dolga. Rezesorrú Drámaíró vitába szállt vele, s értekezni kezdett a jövőbelátás buktatóiról. Levente költő ujját a magasba emelte: van, akinek nehéz, van, akinek nem. Azzal belekezdett történetébe.

– Tersánszky Józsi Jenő a Márvány utcai pinceborozójában iszogatót a számára elkerített sarokban, amikor a függönyül szolgáló zsákvásznat egy izgatott ismerős félrehajtotta, s lihegve elsuttogta, hogy a MOM kultúrházból jön, ahol Révai József mindenható kultuszminiszter iránymutató szónoklatában meghirdette, hogy a magyar kultúrában új korszak kezdődik, vége lesz a kakukkmarcizmusnak.

– Ó, Révai, Révai, Rákosi házi Goebbelse! – Rezesorrú Drámaíró az ablakpárkányra röppent kékcinegét figyelte, aki szemlátomást füttyült az emberi történelem képtelenségein.

Levente költő folytatta.

– Józsi Jenő szaladt haza nyomban a feleségéhez, és izgatottan újságolta, hogy a Révai elvtárs számolni kezdte az ő a kakukkmarcista óráit. Mert bizony a magyar Goebbels – biccentett Rezesorrú Drámaíró felé – nem csupán jósolta, de gyártotta is a jövőndőt.

Az asszony elnevette magát, és megsimogatta ura fejét: Egyet se búsulj, kedvesem, nem a kakukkmarcizmusnak, hanem a kakukkmарxizmusnak lesz vége!

K A L A N D

A szomorú arcú férfiú valamiképpen elvívődött Szépasszony szalonjába, de hogy miként s ki által, az rögtön bemutatása után homályba merült a nevével együtt. Fáradtan ült a székén, vállán egy kéretlen megbiztatás, az élet terhe. Tekintete a semmibe, vagy ami szinte ugyanaz, önmagába merült.

Váratlanul szólalt meg, szétrebbentve a sütemények, a tea és a kávé szemérmetlenkedő gomolyát. – Tízéves házasság és három gyermek után arra a belátásra jutottam, hogy egyetlen tévedésemért nem szívhatok az idők végezetéig. Úgy döntöttem: új életet kezdek Angliában kedves munkatársnőmmel, Klárikával. Azzal a nessel, hogy Regensburgban autót vásárolok, összeszedtem némi pénzt, és elutaztam. Regensburgban megvettem a kocsit, fölszedtem Klárikát, és mint valami nászutasok lassan, nézelődve elindultunk London felé. München, Strassbourg, Párizs. A La Manche csatorna partján sokáig elnéztem a tenger hullámverését, és arra a gondolatra jutottam, hogy mi nek ez a nagy hercehurca, amikor ilyen asszony otthon is van.

Szépasszony kedvesen megérintette az ember csuklóját.

– Azóta boldog?

A szomorú férfiú visszamerült oda, ahonnan beszéde előtt fölmerült. Hangja messziről kondult.

– Majdnem.

K Ö N Y V E K

Rezesorrú Drámaíró beszámolt a díszes kompániának sivár dedikáló-délutánjáról, amit kiadója pultjánál, egy politikai tanácskozás előcsarnokában töltött. Amíg a különféle pártemberek odabent tanácskoztak, összeakadt egy ódon barátjával, Zoli bácsival, a világjárt újságíróval, aki hazatérve a honi politikai műveltség emelésének szentelte idejét és nyugdíját. Miután meglapogattuk egymást, és kiöröködtük magunkat, az öregúr megkérdezte, hogy megy a bolt? Mire én: se-hogy, a politikusok némelyike megismer, kezét rázunk, mosolyog, a szeme sarkából lesi, hogy nem kapja-e lencsevégre kultúr párosunkat egy újságfotós, de könyvet véletlenül nem vásárol.

– Bizonyára szegények – szolt Szépasszony, és letette az egymás melegében heverésző, piroskoronás pogácsáktól dús tálcát.

Szólósgazda tapasztalatból beszélt:

– A potyát lesik!

– Talán – bölintott Rezesorrú Drámaíró, és folytatta történetét. – Zoli bácsi közel hajolt hozzám: készítettem nekik könyvcsomagokat, fontos politikatörténeti munkákból, ingyen sem kellett nekik. Nem olvasnak, mondtam. Az még hagyján, legyintett az öreg. Képzeld, múltkor kiraktam egy csomó könyvet egy hasonló fórumon – ebek harmincadjára –, s a távolból lestem. Ekkor fölemelte hangját, hogy a büfé irányába siető állami férfiak és asszonyságok is meghallják: ezek már nem is lopnak könyvet!

MAJD A PAPOK MEGNEVELIK

Köd ereszkedett a tájra. Mégpedig abból az alattomos fajtából, amely szürke és sűrű, ing alá suttyanó, amelyben elvesznek az irányok, de még az országúton veszteglő járművek is. Bizony, a jól fűtött nappaliban is összerezzenek az emberek, amikor tekintetük az ablakra tévedvén kicsusszant a kertbe.

Margitka mesélt, a sokat tapasztalt, érett tanárnő, aki arcán hivatásának rózsáit viselte.

– Képzeljétek, szeptemberben jött az osztályomba egy új fiú. Az igazgató külön a figyelmembe ajánlotta azzal, hogy a szülők jelentős összeget fizettek az alapítványunknak, s kéri, hogy fogjuk a gyereket szigorúan, mert lógós, lusta, csak az italt meg a füves cigit próbálgatja szorgalmasan.

– Majd a papok megnevelik – dörmögte Szólósgazda, tudván Margitkáról, hogy egyházi gimnáziumban tanít.

– Körülbelül – folytatta a tanárnő. – Akadnak ilyenek elég sokan. Hitük nincs, nem is keresik, és általában ahhoz vannak szokva, hogy a pénzükért mindent

megkapnak. Nos, az új fiú tényleg olyan volt, milyennek az igazgató beharangozta. S bizony nem haboztam kiküldeni, amikor óra alatt dzú-dzú zenével verette a kis dióagyát, és vonaglott hozzá a padban. Leszidtam, és intőt adtam neki, amikor elrabolta padtársa banánját, és amikor vadgesztenyével dobált, akkor az igazgatóhoz küldtem. No de hamarosan én is ott találtam magam. A papa is ott volt, és ordított. Velem. Hogy kikéri magánok. Hogy ő nem azért támogatja oly bőkezűen az iskolát, hogy így bánjanak a fiacskájával. A diri bólogatott.

– Azóta? – kérdezte Szépasszony.

– Azóta nem szidom a gyereket, soha szóvá nem teszem, amikor itt lóg, meg ott. Ő boldog, szalad kifelé, én pedig beírom neki az igazolatlan órát. Csak összejön neki a száz, s akkor kötelező lesz kitenni a cifra szűrét.

LETÉTEMÉNYESEK

– Szerénységem a magyar kultúra szolgálója – szólt csöndesen Kamilla, a magyar nyelvészet professzora –, ám szolgálatom alighanem hamarosan fölöslegessé válik.

– Mert kimegy a divatból a finnugrálás – vetette közbe csípősen Szőlősgazda, a magyarság hun eredetének rendíthetetlen híve.

– Ó, ha csak az volna a baj – sóhajtott Kamilla –, attól még vígan élhetnék! Képzeljék, a múltkor tájnyelv órát tartottam tizenkét hallgatónak, Zoboralja falvainak beszédét terveztem bemutatni nekik. Azzal kezdtem, hogy megkérdeztem a harmadéves magyartanár-jelöltektől, hogy szerintük hol található Zoboralja. Gőzük sem volt. Próbáltam segíteni rávezető kérdésekkel: merre lehet Érsekújvár? Néma csönd. Nyitra? Hallgatás. Elkeseredésemben megkérdeztem tőlük, hogy hol született Arany János? Ekkor fény gyúlt az egyik leányzó szemében, de csak amolyan derengés féle. Ennek megfelelően félénken és félhangosan mondta: valami nagy-nevű helyen, ugye?

Szépasszony Szőlősgazda vállára tette kezét.

– No, barátom, mit gondol, mit kezdenének ezek a jövődő magyartanárok a maga Hun Szótárával? ❖